

Szerkesztőségi iroda:

Fischer Szt.-Ferenciek háza, emelet, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő névre küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischer Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyilvántartás és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre 4 forint
Fél évre 2 forint
Negyed évre 1 forint
Egyes szám 10 kr.

Hirdetéseket még elfogadjatnak:
Budapest: Goldberger A. V. és
Rekstein B. hird. irod. Bécsben:
Schalek H., Dukas M., Oppelk A.,
Daube G. L. és társánál és Herndl
Brüben: Stern M.

Nyitlár petitsora 10 kr.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A „Muraközi társadalmi és közérdeklődő szociális”, a „Csáktornyai lakosságértesítő”, a „Muraközi lakosságértesítő”, az „Alsó-Muraközi-Lakosságértesítő” és „Önszociális-értesítő” s a Muraközi-hegyvidéki közművelődési „Önképző-kör” hiteles közlönye.

A játékról.

— A szülőknél. —

(Vége)

Hogy minő játékszereket adjunk a gyermek kezébe, az a gyermek neme, ideje és természetétől függ. A kis gyermek rendszerint megtalálja a maga játékát, itt csak ellenőrködni kell. Legtöbbször szeretnek a porban játszani, amit halomra hordva furfangos eszközökkel minden kigondolható formákba csinálják. Mások faragnak, házat építenek, ezt meggyújtják, tüzet kiabá nak és eloltják. Ezek rendesen veszedelmek, azért ha betiltjuk — de csak a tüzelést — nagyon szükséges. A lányok főznek, kis kerlet csinálnak s abba virágokat plántálnak; babával játszanak.

Itt eszembe jut egy 1870-ben a kormány által a játékszerek befektetését megtiltó rendelet, aminek üdvös célját mindenki elismerheti; mert az ilyen festett tárgyakkal betegségek, sőt mérgezés is eshetnek a gyermekek szokásuk lévén ugyanis jáékiszereik nyalogatása.

Ne legyenek a játékszerek hegyesek, n-hézek, szurósak, élesek, törékenyek, pl. tüvegárgyak. — Hogy miért? Főleges volna elmondani.

Tekintélyes uri házakban fordultam meg, sőt évekig mint nevelő is időztem, s volt alkalmam látni, mikép a gyerme-

kek a rendszerint értékes tárgyakat órák múlva összetörték s miért? mert el voltak kényeztetve. Nem egyszer megtörtént, hogy tőlük elvéve eltettem, s képzelhető, milyen örömem volt, ha betek múlva visszaadtam s rajongással fogadták el tőlem. A tapasztalás megtanított arra, mikép a gyermeknek csak addig való a játék, míg érdeklődik utána; ha ez megszűnik, el kell tőle venni, s idősk múltával ismét ujnak, kedvesnek tekintti.

Általában azt tartja a pedagógusok nagy része, hogy legjobb semmitéle játékszert nem adni a gyermek kezébe. Csinálja azt ő maga; mert annak legjobban örül. Vagy ha adunk, legyenek olyanok, melyeket ronthat, bonthat, pusztíthat, össze rakhat. „Ez volna az igazi hasznos játék, mert egész figyelmét lekötö, elméjét foglalkoztatja, szellemi tevékenységre ösztönzi.”

Nem eléggé ajánlható a nagyobb gyermekeknek a szabadban korlátlan téren a lapdjatek. Az u n bige-játék, magamról tudom, nem célszerű, mert a néha sulyos fából készült és erősen elvetett bige könnyen veszélyt hozhat. Gyermekkoromban nem egyszer verték be velem a fejemet . . .

Vannak gyermekek, kikől a játék el van tiltva kegyetlen gyönyörűséget talál-

nak a madárfaik megfoltásában; pedig ennek igen veszélyes kiövése lehet. Amilyen mint gyermek az állatok iránt, olyan lesz később, mint férfi felebarátai iránt. Ott vannak a történet rémes Nerói, kik gyermekkorukban az állatok kínzásában találták gyönyörüket. És mit tettek mint férfiak? Cambyes — Cyrus fia — teherben lévő hűgát egy megrugta, hogy rögtön szülve szörnyet halt. Neró, a szörnnyeteg, kit Antikrisztusnak tartottak, a várandóiban lévő Poppaeat megölte. — Az ilyen szülőkől származott gyermek „nyomorult ha születik; bűnös, mikor eszmélni kezd; kárhozott, mikor meghal . . .”, mert a mag adja meg a fejlődés impulzusát, a gyökérnek, ágak, virágnak és gyümölcsnek.

Mint mindennek, úgy a játéknak is van káros ellentéte. Ilyen pl a kártyajáték. Sokan megátózták már Gringenauret, aki a XIV században azzal alapította meg hírnevét, hogy feltalálta a kártyát. En pedig nem itélem el. Ne legyen az ember a szenvedély rabzolgája, akkor nem okoz senkit. Lehet játszani, de ne úgy, mint a régi germánok és a mostani néger-afrikai. Aki ezt megszokja, életét, szívét, lelkét, mindenét elveszíti, mert nincs annyi szesz és szerencséje, hogy nyersen — a halálól. Nem egyszer lehet látni, hogy az apa leül a fiával játszani. A szerencsétlen, ha tudná mit mivel! . . .

A „Muraközi” társasága

A mi históriánk.

Irta: Sallustius Bálánt.

(Folytatás.)

— Ejnye Söhazy úr, bizony észre sem veti. — Ellenkezőleg nagysád — feleltem kiocsudva zavaromból — már két-három este gyönyörködtem játékaiban.

— No szép, szép, hanem ilyenek maguk. Így beszélnek s azért mégis: ez nem tetszett, az nem tetszett; a hangja hamis, úgy mozog mint egy fabáb. . . No hanem mondja csak, hol lakik Söhazy ur?

— Talán csak nem akar nagysád meglátogatni.

— De igen, holnap mindjárt.

— Igazán?! Minek köszönjem ezt a szerencsét? Azonnal megmondom: Viziváros, Szalag-u. 12. sz.

— Tehát holnap délelőtt Söhazy ur, holnap délelőtt.

„Holnap délelőtt”, ez a két szó zsongott mindig a fülemben. Vártam is mint a zsidók a Messiást.

A várva-várt holnap megérkezett, s én, várva vártam a boldog perczet, midőn a kis ujjak kocogtatására előttem látom az én kis halványképemet. De hátha nem koczogot? — mert joga van minden sző nélkül szobamba jóni. Hogy tehát váratlanul meg ne lejjem, készen vártam minden perczben.

De nem koczogot. Mintha gyönyörök gu rultak volna végig valami sima kőpon. Azután megnyit az ajtó, házszámom lég vonat be előtte, melybe belevegylt törő lehelle. Az volt az illatok illata, mely pilantokig mámorba ejtett s kelet minden fényességét ott ragyogtatta a körül a beépő a'ak körül, melynek barna szemű fénylőbék a Cordilérák gyémántjánál, cédruznál hajbóabb dereka, akik ingerőbök a rubint pirosnál s szebben szólók a Bülbülnél.

Valóságos rajongással fogtam meg rózsaszín kac-óját s azt törő ajkaimhoz vonva csókoltam szüntelen, mint az igazhívő Mekka szent követ.

Hogy meddig csöngtem így kis kac-óján, — több mámorot iva belőlük, mintha Kolchis legvénebb borját szűresültek volna ajksim! — az isten tudja. Csak azt tudom, hogy e kegyetlen szavakra ébredtem meg:

— De már leülhetnek Söhazy ur!

— Erre aztán, unter uns Mädchen gesagt, igazán keserűen ocodtam ki mámoromból s kelet minden fényének, Bülbülné szónak — fueses; megint csak olyan reporter voltam mint annak előtte, semmivel sem jobb.

Leültünk. Kezeit még mindig kezeimben tartottam.

— Terjünk a dologra Söhazy úr, fontos mondanivalóm van. De siessünk, mert próbára kell mennem . . .

— Nagysád nem szeret velem társalogni, pedig . . . s a pontozót helyen ugyanannyit sőt hajtottam.

— Tehát azt tudja Söhazy ur, hogy nekünk Czinollival szívbéli dgyeink voltak.

— Egy reporternek mond ílyet nagysád,

aki hozzá még Czinollinak jó barátja. Ha . . . ha . . . Tudom, nagyon jól tudom.

— Igen? Nos akkor azt is fogja tudni, hogy Czinollit engem hűtlenül elhagyott.

— Elhagyta? — Nem, azt . . . nem . . .

— Mit? ! Nam, tudja?

— Vagyis hát, ha jól emlékszem . . . igen-igen, teljesen úgy van. Czinollit megcsalta Önt kisasszony, hűtelen megcsalta.

Kedvett nekem a mulatóság nem tetszeni. S hozzá még ily irtozatosan csalódni, mint ahogy én csalódtam! Eh, megfogadom a böles mondat tanácsát: varga maradj a kaptafánál. — Aztán a lenni leirt dialógban a kisasszony mindig erősebb és erősebb hangon éberszgettett mámoromból, úgy hogy utóljára igazán mondom éppen semmi kedvesem sem találtam Aranka nagysámon.

Azután tanácsosnak láttam egy kissé rükkvertékconcentrálni a szökevény. Eszrevette s elmosolyodott, s a kedves dialóg tovább folyt.

— Nos Söhazy úr, Ön tehát azt is fogja tudni, hogy én ezért Czinollitól méltó elégtételt követelek.

Oh, XIX. század milyenek a te asszonyaid! Lám, lám! . . . Ellenkezni, . . . én nem mertem.

— Mindesetre nagysád, olyan sértes, mely a leggyengébb esetben is vért kíván . . . úgy bizony! — ezt szavaltam el Aranka nagysádnak, de milyen hangon, azt hallották volna kedves olvasóim; megirigylhetete volna bátran Nagy Imre Öthellója.

— Te jessen hittem, hogy meg leaz velem elégedve a kis istennő, de csalódtam, mert a „kedves” dialóg még egyre tovább folyt.

— Úgy-e Söhazy úr ez vért kíván. Jól mondta. Vért, vért szomjazom, mint Indai ig-

A chinai, ha pénzét elveszti, az újait teszi a kockára, mit a nyerő fél vagy levág, vagy elad, vagy zálogba tesz.

Még a nagy Napoleon sem volt ment e szenvedélytől. Mikor Sz. Ilona szigetére szállva lón, két tucsat kártyát vitt magával.

Hány uralkodó vesztette el országát a kártyán; hány mágnás össze vagyonát, de még más is. Ennek a polynak karjai közül csak egy menekés van, az — öngyilkosság.

Mivel a kártyáról s éppen annak veszedelmes, csábító voltáról tettem említést, lesznek — és bizonyosan — az olvasók között olyanok, akik e kérdést vetik fel, hogy tulajdonképpen miért is beszéltem erről, ha az nem a gyermeki kézbe való „játékszer”. De igen! Adható b'z az, de nem azért, hogy megtanuljon kiskorában máriászni, ferblizni, makaozni, evikézni, huszongyezni, nási vasizni, hanem belőle kártyavarákat építeni. És mily örömmel tölti ezzel idejét a gyermek; mennyire aparkodik különféle alakokat összeállítani, különösen ha ketten játsza — versenyezhetnek. Az önmunkáságnak igen tágas tere nyílik itt is a kis fiú homlokán.

Napjainkban alig látszik ki a földből a gyermek, játék helyett rajong azért a tiltott titkos élvezért, a dohányszeret. Elcseni apja pipáját, s dohányhoz nem juthat, jó a száraz félével is Órákig elüldögélnek a hidak alatt, vagy más rejtett helyeken, padláson, fészkerben, a szalmakalok mögött. És mennyi szerencsétlenség, mennyi áldozat jött már ezzel! Nem időzők e pontnál tovább, mert erről írni iverket venne igénybe. Csakis azért említettem fel, hogy inkább ettől védjék a szülők gyermekeiket, mintsem a játéktól.

Tartsuk meg, ápoljuk, erősítsük inkább a gyermekben a játék iránti hajlamot, mert ez autentikus jele az ártatlanságnak. Amíg a gyermek figyelmét a játék leköti, addig hiába erőlködik a „csábító kigyó”, a „tiltott fának” gyümölcse megízelve nem leszen.

A hős Leonidás s 300 társát játék közben lepték meg a persák. Demoratus azt mondá felőlök: „E vig kedélyű férfiak élethalálra fognak harcolni!” — Erre igazságos bíró a történet.

rise, s áldozatom Czintolli lesz, az a szép, csalfa reporter, akit midőn először megláttam, így kiálték fel a szerelme Rómeóval: Halálomat látam, de akit most gyűlölok szívemből, lelkemből s akit így szeretnék szilánkokra tépni, így látja...

— Óh, óh, igen jól látom. hiszen nagysád oly készel foghatóan mutatja! — Jónak látom itt megkegyezni, nehogy bátoraságon csorba essék, hogy e legkevésbé hősiesség nyilatkozataira a tiz köröndek szemem előtt való ujjgyakorlatossága által kényszerített.

— Jól van Söházy ur, ön tehát segédem lesz s ki fogja hívni nevemben Czintolli, a gyavát.

— Igen ám édes nagysád, de... de én soha életemben semmi néven nevezendő duellumban részt nem vettem, és... és az igazat megvaiva, egy csöppet sem értek az ilyesmire.

— Óh, sebai! Elég ha én tudom. Husz lépés távolság, három lépés előny, küzdelem a kimerültség... Óh, minő pokoli élvezet lesz, ott állni a remek teremtés felett, s nézni azt a kiömlő bíborszínű vért, mit habosra hörög az a csalfa, hülsen szív! Isteni lesz Söházy ur, isteni, csak sínenen... Úgy... úgy...

Óh, Harpiák Harpiája! Óh, Alekto, te az alvilág legszörnyebb szörnye, mesebeli Tündér Ilona vagy te ahhoz képest, amit mimika tekintetében öltem Aranka nagysámod produkált!

Azo n két szavakkal zárom soraimat, vettettél volna el és miután a gyógyszerlátar ügyében már e hó 12-én hozott határozatot, a főszozlabiró rendezetel figyelmen kívül véli hagyatni; kijelenti, hogy nem szavaz és a tanácsrtermet társaival együtt (13 an) elhagyta. Az elnök városbíró feltevén a kérdést, 18 an elfogadták az egészségügyi bizottság határozatát és a második gyógyszerlátar felállításá ellen szavaztak.

HORVÁTH GYULA.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A csáktornyai áll. tanítóképzede építése serényen halad előre. A tető a múlt héten feltételezt. Jelenleg a belső kőmives munkálatok eszközöztetnek. Amint értesülünk, a képezedei igazgatóság kérelmére a gróf úr megengedte, hogy a képezede februárig, amíg az új épület kiszárad, a várban maradjon.

— Bosznia és Hercegovina borászatainak és kertészatainak fejlesztése czéljából Moszárban és Dervenben mintatelepek lesznek felállítva. Ezen telepek egyikének vezetésére előnyös feltételek mellett Weisz Károly, a csáktornyai áll. képezede kertészeti vezetője fel. aki hajlandónak nyilatkozott az állás elfogadására.

— Árlejítés. A csáktornyai Hattuy vendéglő nagyterme és ebédlő felépítése ügyében e hó 27-én városi tanácsülés tartott, amelyen a megejelt szóbeli árlejítésen 3 pályázó közül Morandini építőmester ajánlata találatván legjutányosabbnak, — neki adottot ki az építés 9190 forintért.

— A 27-én tartott képviselőtestületi ülésen helybenhagyatott az árlejítés körüli eljárás azon meg egyzessel, miszerint a vállalkozó építőmesternek a régi falakból nyeresedő téglát nem szabad az építésnél felhasználni.

— A második gyógyszerlátar ügye. A tervezett második gyógyszerlátar ügyében újabb határozathozatalra hivta fel a járás főszozlabiró ur a képviselőtestületet, még pedig azért, mivel ez erdemben e hó 12-én tartott képviselőtestületi ülés nem járt el szabályosan. Ugyanis csupán a fölött határozat, hogy az egészségügyi bizottság határozatát nem fogadja el, ellenben nem nyilatkozott, vajjon óhajja e a második gyógyszerlátar felállítását? A főszozlabiró leirat folytat a második gyógyszerlátar ügyében e hó 27-én képviselőtestületi ülés tartott, amelyen Neumann Miksa társai nevében tiltakozott az elen, mintha forma hiba kö

Velem szemben, a falon függött a tükör. Fészemmel belé tekintetem... Jaj!... Halványabb voltam a kereszte vont Krisztusnál s kétkedni kezdtem, vajjon én vagyok-e valóban, kit a tükör hízélgő visszavet s utóára is a bölcselők híres mondatával nyugtattam meg magamat: cogito, ergo sum.

— Nos Söházy?... Vagy Ön hitvam ki?... Nos... nos?... Ez utolsó egy-két szót különösen hangsúlyozta, hogy libabőrös lett a hátam.

— Igen nagysád, még ma eleget teszlek kívánságának.

Nem hozott el utolsó szavam, midőn hevesen kocogtat az ajtón s belépett az Erzsébet-kórház egyik szolgája.

— Kit keres barátom?

— Ez volt Czintolli Győző ur lakása? — Ma reggel átlót mellet hozták be az Erzsébet-kórházba, s most ki van terítve a halottas kamrában, Ezzel udvariasan köszöntve eltávozott.

Alig csukódott be mögötte az ajtó, rámlve találkozott tekintetem Sziklai Arankával s önkéntelenül lebbent el ajkainkról:

— Öngyilkosá lett!... Szegény fiú!

(Vége kör.)

— Gyászír. Banelli Jenő végzett pappnövendék, a zágrábi seminárium volt növendéke, e hó 27 én Perlakon, 22 éves korában, szülői körében elhunyt. Örök béke lebegjen hamvai felett!

— Jégverés volt e hó 20 án a varaszi hegyekben, amely a szepen mutatkozó szőlőtermést majdnem egészen tönkre tette. Ugyanakkor az alsó vidék több helyén is esett a jég, de kárt nem csinált.

— A csáktornyai tekkő-egyesület e hó 26 án tartotta második tekeversenyét. Nyertesek lettek: Pecsnornik Károly, Nuzsy Mátyás, Tódor József, Bernyák Károly, Frász Tamás és Morandini Bálint.

— Golopás E hó 27 én virradóra Hajdároviics Mihály őrségi (gárdinovezi) lakos kárára egy pej kanczaló és egy csikó elloptott. — Ugyancsak Domasineczen Steinberger József istállójából egy pej kanczát és udvarából egy kocsit ismeretlen tolvajok elloptak.

— Bányászati Hírek. Novák Felix szent-Ferencz rendű papjelölt jövő hó 2-án tartja primiciáját Csáktornyan. — Sztrahia testvérek csáktornyai kereskedők Perlakon főközületet nyitnak. — Miskolczy Arnold csáktornyai polg. isk. tanár a löcsei áll. reáliskolához neveztetik ki tanárnak.

— Neue Illustrirte Zeitung (Chef-Redacteur: Balduin Gröller) Nr. 42 enthält: „Schöne Wirthen, theure Zeche.“ Eine neapolitanische Geschichte aus den Papieren eines alten Diplomaten. Mittheilung von W. Gossrau I. — Die Reise des österreichischen Kronprinzenpaares durch Bosnien. Mit Originalzeichnungen des Specialisten F. Schlegel. — Ein japanischer Tischenspieler. — Aus dem Musikleben der Gegenwart. Von Heinrich Ehrlich. — Der Aberglaube in Frankreich. Von Eugen v. Jagow. — Kleine Nadelstiche. Von Alfred Friedmann. — Der Schatz in der Tropfsteinhöhle. Erzählung von Friedrich Jacobsen. (Schluss.) — Das Modell. — Oberschwäbische Schlösser. — Die Schmollende. — Der Rubin. Erzählung von Günther v. Freiberger. — Kleine Chronik (Literatur, Theater und Musik, Culur und Wissenschaft, Ausstellungswesen, Sport, Todtenliste.) — Briefkasten der Redaktion. — Spielacke: 1. Schach. 2. Das Gnadend. Dedications Rosalesprung für Julius Sturm. 3. Gedanken-Silbenräthsel. 4. Viersilbige Charade. 5. Toast-Füllräthsel. 6. Ausscheidungs-Räthsel. 7. Geometrisch-arithmetisches Problem. 8. Combinirte magische Quadrate. — Illustrationen: Von der Reise des österreichischen Kronprinzenpaares durch Bosnien: Einzug in Sarajewo. Originalzeichnung von Specialisten F. Schlegel. — Ein japanischer Tischenspieler. Gemälde von A. Lonza. — Das Modell. Gemälde von Luis Leloir. — Oberschwäbische Schlösser. Originalzeichnung von Professor R. Stieler. — Die Schmollende. Gemälde von F. Soulaucroix. — J. H. Zikertort. — Man abonnirt für Oesterreich-Ungarn: Ganzjährig 8 fl., halbjährig 4 fl., vierteljährig 2 fl. Für Deutschland: Ganzjährig 16 Mark, halbjährig 8 Mark, vierteljährig 4 Mark. Expedition und Administration: Wien, Renn-gasse 5. — Probenummern gratis und franco.

A király a kereskedelmi muzeumban.

A király időközönként való budapesti tartózkodása alkalmával rendszerint meg szokta látogatni ana közintézményeket melyek újabban

pavajuče ljudstvo nahrupili ter njim vuha, druge kotrige glodati začeli,

Gumbošnicu pogotnula.

Vu bukovinsoj občini Dornavatra zvanog grala se je tri četiri leta stara devojčica nekoga Baltheisera s gumbošnicom ter je pogibeljnu tu mašinicu po dečinskoj navadi v zube vzela. Mati videča nespretno ovu igru, zakriči na dete, da na stran dene gumbošnicu Ali devojčica tak se je prestrašila na materine reči, da je vu nag'oj reztrešenosti gumbošnicu pogotnula. Dozvani doktor odredil je potre na a gumbošnica došla je drugi dan po uredom svojem putu iz deteta van.

Otrovne gljive.

Vnogo nesreče pipeča se s nezdravimi gljivami, koje veza jako beru ljudi. Iz novinah dobili smo već iz jako vnogo stranah glase, da su se ljudi s gljivami otrovali (ogifitali) Zato nemoremo dosta glasno opominjati ljudstvo, da se čuva pri pobiranju gljivah! Ako ima gljiva nevogodu, bljativu i ogavnu duhu, to je sigurno zsmenje, da je nezdrava; ako na zube denemo gljivu ter ju malo grizemo i počutimo, da je žuhka trpka i grizka, onda je takaj nezdrava i otrovna. Osobito pak se spozna škodljiva gljiva, ako ju pretrgnemo, ar kada pretrgnjena gljiva svoju farbu premenjati počme t. j. pretrgnjeno njeno meso zeleno, modro ili crnkasto postaje, onda ju nismo jesti, ar je ova za sigurno otrovna! U ostalom najbolje je, da samo one gljive beremo, koje nedvojbeno dobro poznamo!

1660 mačkov.

Pisali smo, da su se vu Budapštu pojavili stekli mački ter, da je oblast veliku potiru na nje odredila. Vezda nam javljaju, da su na temelju ove odredbe vu glavnom varošu jezero seststo i šestdeset mačkov polovili i zakonskim putem skončali. To je vsikak spametna i hasnovita uredba, ar pomnožanje stekle živine samo ljudstvo vu neizmerno veliku i grozovitu pogibelju donša. Pazimo dobro na pse, dajmo jim vu vrućih dnevih dosta friske vode, čuvajmo je od vruće hrane i glada a prilikom stekline naj nam nebude žal vmoriti je dati!

Vtíc kak izdajica.

Poznato je, da se papiga (papaga) tak navčiti more, da prilično vnogo reči a takajše cele izreke izgovoriti more. Jeden gospon vu varošu imal je baš takvoga papagaja a mimo iduć veleči imal je i lepu mladu ženica taj gospon. Jednoga dneva čuje papagaja, kak na ves glas pama njemu kriči: Zuri se, da predi Alfred nedođe. Buduć je samomu njemu bile ime Alfred, to je njemu ta izreka jako jako čudna i špajna se pričnila, zato počel je paziti okolo sebe. Papagaj je svoju izreku i nadalje podjedno opetovao. Za nekoliko danov došel je gospon na zagonetnu izreku, kada je na večer njegova gospa jednoga mladica sa gori spomenatom izrekom na odzadešnja vrata van pustila. Kaj se je dalje pri toj biži pripetilo, to na nas nespada, mi samo neodbravamo postupek papagajov ter ga odsudjujemo za blebetuša, ar se je postatupil nekaj takvoga izblebetati, kaj na njega nespada.

Smrt na lomači.

Vu Pynsku ruskoj občini vmrl je Rogeroz zvani človek, koj je svoju ženu prez imetka ostavil. Žena ova nemoguća s trojom svojom malom dečicom preživotariti, odlučila je vmoriti se. Zato na ovoršču nakladne veliki kup slame, dene g r na vrh svoju dečicu, sedne se i sama gor f vužge slamu pod sobom. Susedi, koji su došli, da slamu pogase, našli su ženu s trojom njenom decom na vuženje zoretu. Čudnoviti je to gustuš samoubojstva!

Stekli psi i mački.

Već duže vremena pregovajaju v našem Budapštu pse i mačke, ar se je dokazalo, da jih je vnogo osteklelo. Osobito s mački imaju veliki bec, koje je teško po krovih i po drevju poloviti. Čell varoš je uzburjen, ljudi boje se na vucicu zajti čiprem je stroga zapoved van dana, da se niti jeden pes niti maček na vucicu pustiti nesme. Ovih danov odnečena je devojčica Hlavaček Anna vu špital, na kojoj su se znamenja stekline pokazala i sirota vmrla je vu strašnih mukah.

Zabava.

26-ga o. m. kak nam povedaju je pri Huletě Lovrencu vu Nji-völgyu (Mačkovcu) lepa letna zabava bila. Gospoda iz Čakovca su se zisla pri biži imenutog stanovnika, gde su pri večerji bili; a predi, odvečer su vu obćinskoj šumi, koja je kakti park van zgleдалa i za zabavu pripravljena bila, su se gospoda zabavljaja. Gosti su se vu najbolšem veselju p polnoći povrnuli nazd vu Čakovce.

NEKAJ ZA KRATEK ČAS

Francuz i Nemeć.

Štali su se dva glavni prijatelji Francuz i Nemeć po polju. Blizu jedne mužke hiže spazili su jednu prasicu kak vu hladu leži i poleg nje osem pajčekov, koji su se sim tam naganjali. Nemeć je vu šali rekel svojemu prijatelju: Glej, kul ko je tu malih Francuzićov i kak ljepo francuzki izgovarjaju, vuji vuji, vuji. Istina je; odgovori mu Francuz, da njihov govor je spodoben Francuzkomu jeziku dok su ovak mali, ali, božje čudo! Kad zrasteju preobrneju se vsi vu nemeć. Kak to? zapital je nemeć. No kaj ne čujes mater od pajčekov kak njim nemeći odgovarja: Ja, ja, ja.

Debeli jeden mesar dal si je novi cimier (šild) napraviti i na njem namalati samoga sebe, kak vola seča. Gđa je već cimier gotov bil, pokazal je vu susedu, pitajuć ga, jeli je on dobro pogodjen. „Ej kumeć, ti nefališ, ali gdo je on človek koj poleg tebe stoji?“

Kolendar.

(Od 29-ga do 5-ga)

- 29. Nedelja. Marta dev.
- 30. Ponedjeljek. Abdan i Timeon. Zednji četvrt. Senjem vu Priloku.
- 31. Fork. Ignac Lovjola prizn.
- 1. Sreda. Peter, okov.
- 2. Četrtek. Porciunkula.
- 3. Petek. Augusztin bik, Senjem vu Čakovcu.
- 4. Subota. Dominik. prizn.

Licitacije.

Proti Filipovics Imri 10-ga septembra vu Belici.

Vu Hodošani 6-ga augustuša. Proti občini.

Proti Borković Tomašu 11-ga augustuša vu VII. distriktuša.

CENA ŽITKA

Kuruza 6. — — Pšenica 5,90 6,10 — Hrz 4. — 4,50 Ječmen 4. — 5. Zob 4,80

LOTTERIJA.

Grac 29. juliuša 1888.

34. 14. 40 65. 21.

Odgovorni urednik:
MARGITAI JOZSEF

Hirdetések.

2497. sz. tk. 1888.

Arverést hirdelmény.

A perlaki kir. jbiróság mint tlkvi hatóság közhirrē teszi, hogy Andracsecz Iván végrehajtónak Kerna Istváné elleni végrehajtási ügyében Szklepics Mihály podtoreni lakos késedelmes vevő ellenében Poilák Fülöp és neje Fürst Zsófi érdekelt felek kérelme következtében 352 frt hátralékos vételár tőke és ennek 1883. évi december hó 2 tól járó 6%, kamatai ugy 7 frt 20 kr. ezuttali költség kielégítése czéljából az árverés a u. kanizsai kir. törvényszék a perlaki kir. jbiróság területén lévő hodosáni 760. sz. tkvben A I 406 és 1555 hrsz. a. foglalt 316 frt becserékű ingatlanokra a budapesti kir. ítélőtáblának 37346.p. 87. sz. a. kelt végzéséhez képest elrendelte s hogy az árverés

1888. évi augusztus hó 29. napján

d. e. 10 órakor

Hodosinban a község házánál Zakai Henrik felperes ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen el fog adatni. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár. Árverezni kívánok tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni. Vevő köteles a vételár három egyenlő részletben, még pedig: az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számitandó 8 nap alatt a másodikat u. a. naptól számitandó 60 nap alatt, a harmadikat ugyanazon naptól számitandó 120 nap alatt, minden egyes részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt az árverési fe tételekben meghatározott helyen és módozatok szerint lefizetni.

Ezen hirdetmény kibocátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a perlaki kir. jbiróság tlkvi osztályának s Hodosán község előjáróságánál megtekinthetők.

Kelt Perlakon a kir. jbiróság mint tlkvi hivatalánál 1888. junius 9-én.

719 1 — 1

2083. szám. tk. 1888.

Arverési hirdetményi kivonat

A csáktornyai kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirrē teszi, hogy a Muraközi takarékpénztárnak végrehajtónak Borkovics Tamás zászádhegyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 70 frt tőkekövetelés és járuléai iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék a csáktornyai kir. járásbiróság területén lévő VII. hegykerület 15. tk. 24/a hrsz. a. ingatlanból Borkovics Tamást illető felére az árverést 929 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az

1888. évi augusztus hó 11-ik

napján d. e. 10 órakor

a VII hegykerületi bíró házánál megtar-

tandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10% -át, vagyis 92 ft 90 kr. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornya 1888. évi június hó 5 napján. A csáktornyai kir. bíróság mint tlkvi hatóság. 709 1—1

2358. ad. 4897.
1888. tá. s. á. m. tk. 86.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. bíróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy az államkincstár végrehajtatónak, Filipovics Imre bírciai lakos végrehajtást szenvedő elleni 75 ft 82 kr. tokeketelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék, a csáktornyai kir. járásbíróóság területén lévő, a szivczai 152 tk. 21. 179. 347. 318 és 392. hr. sz. a. ingatlanokra a végrehajtási törvény 156 § a értelmében 324 ft b.c. értékben, továbbá a szivczai 156 tk. 245. hr. sz. egész 54 frtra becsült ingatlanra az árverést ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fenneb megjelölt ingatlan az

1888. évi szeptember hó 10-ik napján, d. e. 10 órakor

a szivczai községhez tartozó megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át, vagyis 32 ft 40 kr. és 5 ft 40 kr. készpénzben, vagy az 1881-ik LX. törv. czikk 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában

kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csáktornya a kir. bíróság mint tlkvi hatóság 1888 június 19. én.

717 1—1

2643. tk. 1888.

Árverési hirdetményi kivonat.

A perlaki kir. járásbíróóság mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtatónak Hodosán község elleni végrehajtást szenvedő elleni 45 ft illeték tokeketelés és ennek 1879, szept. 13 tól járó 6%, kamatai 5 kr. intésdíj továbbá 689 ft 13 kr. illeték s ennek 1888. február 9-től járó 6%, kamatai ugy 5 ft 50 kr. ezuttali költségek kielégítése czéljából a n. kanizsai kir. törvényszék a perlaki kir. bíróság területén lévő Hodosán község 233 sz. tlvjében Hodosán község tulajdonául bejegyzett 944. hrsz. 728 □ öl nagyságú 1254. ft becsértékű és † 1381 hrsz. 1 hold

3380 □ öl nagyságú 240 ft becsértékű ingatlanokra az árverést 1254 ft és 240 ft-ban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok az

1888. évi augusztus hó 6-ik napján d. e. 10 órakor

ján d. e. 10 órakor

Hodosán község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át vagyis 125 ft 40 kr. és 24 forintot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Perlakon 1888. évi június hó 20. napján. A perlaki kir. járásbíróóság mint tlkvi hatóság. 712 1—1

Alsó-Krályoveczen (Zalam) róm. kath. horvát-magyar népiskolánál II-od tanítói állás szerveztelvé, arra

PÁLYÁZAT

hirdetteik. Évi fizetés: 300 ft készpénz, negyedévenként előre fizetendő részletekben, szabad lakás és két öl tűzifa. Az állás f. évi november hó 1-én foglalandó el. A pályázatok f. évi szeptember hó 1-éig alulírt iskolaszékhez benyújtandók.

Oklevellel nem támogatott kervenyek figyelembe nem vétetnek.

Kelt Alsó-Krályoveczen, 1888. július hó 26-án.

718 1-*

Az iskolaszék.

DELLER J.

Leginkább lithion tartalmu savany. Legjobb asztali és üdítő ital. Kipróbált gyógyszer a légzési szervek katarrusainál rheuma, gyomor és húgyhólyagbántalmaknál

LITHION TARTALMU

REGEDI

SAVANYUVIZE

Főraktár **Gräner Testvéreknél** Csáktornya.

DELLER J.
Radgovinska

Najboljša lithion sadržajuča kiseline. Najboljša stolnata i okrepljujuča pitvina. Izprobano vracstvo proti težkom dihanju, katarusu, ko-toboljši i drugimi betegi vu želudcu.

LITHION sadržajuča
Kisela voda

Glavno skladište je pri braći GRANERU vu Čakovcu.

703-5-6

léseültek, hogy így a főváros haladásáról, fejlődéséről magának személyes meggyőződést szerzen s egyeseket legmagasabb elismerése és kitüntetés szavai által a további működésre, kitartásra, előhaladásra buzdítson.

Igy a mostani delegacionális ülésnek alatt ő felsége meglátogatta a csak egy év előtt megnyitott, de kereskedelmünkre és iparunkra már is oly nagy fontosságú Kereskedelmi Múzeumot, s a felett beható szemlét tartva, nemcsak általánosságban fejezte ki annak czélszerű és sikeres működésé felett legmagasabb elismerését, hanem egyes kiválóbb, törekvő iparosokat személyes megszólításával is kitüntetett.

Leghosszabban beszélt ő felsége lovag Falk Zsigmond kir. tanácsosnál, a Pesti könyvnyomda részvénytársaság érdemes vezérigazgatójával, a kihez közvelel ezeket a kérdésekkel fordult: Ön most Brüsszelben volt? Falk ur azt válaszolta, hogy Bécsben is volt az iparkitállításon, mely reá egy világitállítási benyomását tette és jobban tetszett, mint a brüsszei. A király mosolygott és megjegyezte, hogy ő maga is bántam, hogy olyan szépen összehozták a bécsi kiállítást s rá is igen kedvező benyomást gyakorolt. Azután megnézte a király a részvénytársaság kiállított nyomtatványait, melyek kiváló ízlés, formacsin és tisztaság által tűnnek ki s különösen felkeltek figyelmét a társaság nyomdájában művésziileg kiállított „Jó sziv” bazar-újság női arcképcsoportjai, melyekről ő felsége mindjárt felismerte, hogy fotográfia utján készültek és úgy a sokzorosított, mint a nyomdász ipar haladása felett lovag Falk ur előtt örömet és meglepődést fejezte ki.

Az élelmi czikkék osztályában kitüntetett figyelemben részesítette ő felsége Szalády Antal ismert pót- és gyógykávét gyáros csinos kiállítását. Az islélesen elrendezett Hungaria gyógykávét és

Szalády-kávét (pótkávét) dobozok, melyek külsőleg is magukon viselik a magyar ipar ismertető jeleit. Igen megnyerők ő felsége tetszését, úgy, hogy a múzeum igazgatója által bemutatott teltaláló gyárst, Szalády urat hosszabb megzólítással tüntette ki. Kérdésközdőit a pótkávét készítés módjáról, anyagáról, végül azt a kérdést intézte a kiállítóhoz, hogy van-e kelandósága cikkének. A kiállító igennel válaszolt, de egyuttal sajnálattal említtette fel, hogy sokat kell szenvedni a beözönlő lütföldi pótkávét versenyétől. Miután a múzeum igazgatója még kiemelte ő felségének, hogy a pótkávét, különösen a szegényebb néposztályra nézve mily jótétemény, mivel lehetővé teszi a táplálót, de drága személyes kávénak használatát, s az lady készítményeinek jóságáról ő felséget biztosította, a király kitartó tovább működésre buzdította a gyárst, legnagyobb elismerésének kifejezésé mellett távozt. E királyi elismerés bizonyára csak fokozni fogja a bizalmat és kedveltséget a már eddig is általánosan elterjedt Hungaria gyógykávét és Szalády pótkávét iránt. melyeknek kiváló jóságáról legjobban tanusodik az a körülmény, hogy nemcsak idehaza vannak a társadalom minden rétegében szegénynek és gazdagnak egyaránt elterjedve, nemcsak Magyarországon megérték a behurcolt külföldi pótkávét kávé versenyét, hanem még a külföldön is piacot hódítottak és kelandóságnak örvendnek. Megemlítiük kapcsolatban, hogy a feltaláló gyáros legutóbb a bécsi iparkitállítás meglátogatása alkalmával szerződést kötött egy nagy bécsi kiviteli céggel havonként 10,000 kio Hungaria-kávét szállítására, mi által ezen nagy iparczik elterjedése az egész kontinensen még inkább biztosítva van.

Ihár a kiállítás gazdag-ága és sokfélesége fényes tanujelét adja a hazai ipar fokozatos fej-

lődésének, el kell ismernünk, hogy számos oly czikk hiányzik még onnan, melyekben igen nagy nálunk a fogyasztás, de mert ide haza nem készűnek, külföldről kell azokat beszerezni. Ilyenek például a most annyira időszerű nyaralói és fűrdői szükségleti czikkék, melyeket csak a múzeum keretén kívüli találhatunk a Kertész Todor czégnél, hol e saison czikkék más sokféle háztartási, kertészeti, szabadidőszórás játék stb. tárgyakkal együtt valóban egy kiállítást megközelítő dús változatosságban találhatók. Lehetetlen volna felsorolnunk mindama legnagyobbított legpróbb még más czikkéket, melyek a Kertész Todor czég Dorotya-utczai üzletében és kirakataiban a járkelők méltó figyelmét vonják magukra. Csupán a saison czikkék közül említnék néhányat, melyeknek: kerri székék, indiai hintőágyak, kerri legyezők, utiátskák, vadász felszerelések, gummi áruk, kertészeti, méhészeti és halászati czikkék, tornaeszközök, sport és vírókészközök, fegyverek, különféle testedző, szórakoztató és mulattató játékszerek, toilett czikkék, dohányzó eszközök, keleti és török dísz tárgyak stb., melyekre Ilyenkor Óriási a kereslet. Van ezek közt igaz számos igen szép és czélszerű tárgy, mely a hazai ipart valjia mesteréül, de fájdalom, sok olyan is, melyeket nálunk nem, vagy csak igen kis mértékben állítanak elő. Ezek meghonosítása a jövő iparosainak lesz feladata s hogy ezt könnyebben teshessék Kertész Todor ur kívánatra bérmentve megküldi 850 ábrával ellátott nagy árjegyzékét tanulmányozás végett kézűveveinknek, valamint bárkinek, aki előforduló szükséglet esetén megrendelésével felkeresni akarja.

FELELŐS SZERKESZTŐ

M A R G I T A I J Ó Z S E F

TEČAJ V.

VU ČAKOVCU 29 JULIUSA 1888.

BROJ 31.

Urednička pisurna :

Glavni pišac, fraterska hiža, lévo na kondignaciji. — S urednikom moči je svaki dan govorniti med 11 i 12 vrom. — Sve pošiljke tječe se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Jožefa urednika vu Čakovac.

Izdateljstvo:

Knjžara Fischel Filipova kam se predpišta i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povuđljivi list za puk.

Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Štžbena glasnik: „Medjimurskoga podpomogajničega činovničkoga društva „Čakovečke šparkske“, „Medjimurske šparkske“, „Doljno-Medjimurske šparkske.“ i „Poljnosajničkoga društva“ „Gornjo-Medjimurskoga kulturnoga društva“

Nekaj iz pravice orsaga.

(Školske dužnosti)

Sveobće naobražanje je jedno važno sredstvo za dobrostanje naroda i orsaga. vučeneši i naobraženeši narod je bolšega ponašanja, bolje je poštrovnen, bogateši je i domoljubje je bolje razvijeno kak pri nenaobratenom ili slabo naobraženom narodu Ridi toga se i orsag trei a i dužnost je skrbeti za takova sredstva, kroz koja se domorođci i narodni naobražuju i nadalje pazi, da ova sredstva svaki vu vremenu koje je zato prikladno, hasnuje. Za razprostravanje naobraženosti osobitu važnost imaju puke škole, koje su zato odredjene, da iz dece naroda včiniju odgojiju razumne, vu izvrivanju dužnostih narljive domorođce Zakou za sveobće naobražanje je 38. §. od leta 1868, koj odredjuje sve školske du nosti. Ovaj zakon zadržava vu sebi više točkah.

I. Ovaj zakon odredjuje sveobću školsku dužnost. Svi roditelji, tuto i i takovi koji imaju pri hiži decu, dužni su svu decu od šestoga leta do dvanajestoga vu svakdašnjju, a od 12. do 15. leta vu ope-tovnu (nedeljnu) školu po iljiti. Vu takovih mestih, gde je po zakonu odredjena vija puka škola, tam moraju deca od 12. do 15. leta vu istu hoditi. Samo četiri leta, to jest od 6. do 10. dužni su vu pukeu

školu samo ona deca iti, koja zatim vu višju školu (purgarsku, realku ili gimnaziu) idu, i tam se najmenje dve leti školaju. Iz škole izpustitji smeti je samo jako slabu decu, ili takovu, kojim nije zdrava pamet. Nadalje odpušaju se i takova deca, koja imaju p elaznoga betega. Ako roditelji ili tutiji nepošiljaju svoju decu vu redu vu školu, onda njih je najprvič treba na ovu dužnost opomenuti. Ako ovi opomenu ne posluhneju, onda jih je treba najprvič za 50 kr drugiput za 1 frt, 2 frt i 5 trti štrofati. Ako pak ovi četiri štrofi nehasnju, onda se to mora detetu tutora odrediti. Roditelji moreju svoju decu domaj ili vu kojoj goder školi dati vučiti, ali moraju s svuedoanstvom dokazati, da njihova deca redovite navuke poslušaju. Školu polazeća siromašna deca ne plaćaju skolarinu. Penezi, koji se za štrof dobiju, spadaju vu školsku kassu, ili pak se s njimi podpomazeju siromašna školska deca.

Iz povesti magjarske.

(Petnajstletni tabor s Turčini.)

Rudolf (1576— 1603) prav nije bil taj clovek, od kojega bi se bil magjarski orsag mozel vnojo dobra nadjati. On si je s vladom jako malo glavu trl, a prva brig mu je bila, da je s turčini skloplje-

noga mira za 8 let podužšal, a on sam potegnul se je vu Prag vu svoju palaču, gde si je s zvezdoznanstvom, kemijum delanjem vurah kratil vreme. Vladanje prepuštil je tudjinec i takovim ljudem, koji su vu orsagu nemira delali.

A vu magjarskim orsagu bil bi treba jeden pošten i dober vladar, kajti turčini nisu mira i sklopljenu pogodbu obdržali. Budimski, temešvarski i sigetski baša su navek haraćili po selih.

Posle toga nastal je jeden dugi turski tabor, koj je trpel 15 let, i zato se zove petnajstletni tabor.

Kada je sultan III. Mohamed došul, da su magjarski vodji negde-negde pobili turske baše, taki je sa 150 jezer turčinov došul vu magjarski orsag.

Magjarom na pomoć do li su i nemci pod vodjenjem nadhercega Matjaša, podvodji pak su bili Zrinyi György, Palfy Miklós, Nádasdy Ferencz, Forgach Zsigmond. Matjaš se je najpredi boril za Estergom.

Za toga je Miksa nadherceg leta 1597. zavzel Papu varaša; Palfy Miklós i Schwarzenberg vodji zavzeli su Gjurju. Ovdi je izmed 2000 turčinov 1700 poginulo, a 300 jih je bilo vlovljenih. Vodji su nadalje zavzeli Satu, Vespremo, Palotu. Mohamed je doista Egera zavzel, jer su tudjinci stražari zapovednika Nyary Pavla vlovili i varaša predali; ali pri Mežkereszteju pak je

MEDJIMURJE

Preplatna cena je:

Na odo leto 4 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvrt leta 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodne i fal raćanaju.

sultan bil jako pobit. 20 jezer turčinov je opalo.

Ovoga tabora pretrgla je erdeljska buna. Mesto Rudolfa vladal je u Erdelju Básta György, koj je jako okrutno bil, zaradi česa su se erdeljčani tak razjarili, ali su bili pripravniji rajsi se turčinom povdati samo da bi se ovoga okrutnoga človeka rešili. K tomu je još prišel Belgiojsko grof protestantske predikatore preganjati.

Vu ovom nemirnom stanju su se erdeljčani i magjarski nezadovoljniki složili, i prošili su bogatoga Boeckay Istvana, da bi on Erdelja prevzel. Boeckay je to učinil Belgiojsko pretral.

Rudolf je već do vezda jako zbantual magjare. Najveće službe delil je tudjincem, korunu je vu Pragu čuval, nadcerska stolica je prazna bila, a orsačko spravišće nije hotel držati.

Boeckay je dakle veliku stranku imal. Kassa, Bártfa, Eperješ, Késmárk svi su na njegovoj stranki bili. Boeckay je vu Szerencse zvanom gradu orsačku spravišće držal, gde su ga izkričali za erdeljskoga i magjarskoga vojvodu, Mohamed sultan po nudi mu je i korunu, ali Boeckay ju nije hotel vzeti, većet, da magjarski orsag ima kralja.

Boeckay je i nadalje sreću imal tak da se je kralj Rudolf petel s njim i s turčini za mir pogodjati. Leta 1606 sklopili su tak zvani glasoviti bečki mir, po kojem je Boeckay i nadalje ostal erdeljski vojvoda i zadržal si je zemlju na onoj strani Tise, takaj se je dopustilo protestantom slobodno veroizpovedanje, ali tak, da nebude rimokatoličkoj veri na kvar.

Vu Komarom varemigiji su takaj i s turčini sklopili mir na 20 let, polek kojega si je turčin zadržal sve, kaj je prevzel ali magj. kralj mu nemora porojiti plaćati.

Rudolf nije već zatim dugo kraljival jer ga je brat Matijas prisilil, da se je moral zahvaliti na tronušu i njemu ga predati.

Z A B A V A

Črna ruža.

(Pripovest.)

(Dalje.)

Mirnim korakom, obkolen titajućom svetlostju, koju je bledi mesec na tihoo švas-teće grane drvetja hital, odputi se kroz mirnu šumu. On nije nikaj pazil na put, po kojem je stupal, nego je samo, onak na sreću, išel dalje. Dok je ovak prez cilja napred stupal, zmiron su mu reči stare mame ho-dile po glavi tko je odabran, ili komu je sudjeno črnu ružu rajti, on sam od sebe put k njoj najde, tak je stara Kaka rekla. Kak bi se on, med tulikome hiljadami i hiljadami mogel ufati, da je on jedini med tulikome odabran, da ju najde? To je istina ali jeli je greh svoju sreću probati? Pak ako si je već naprvo vzal, da ju bu probal, jeli bi bilo pametno, da sutrašnji dan zamudi? Ovo je bil tek njegovih mislih, sve drugo je bila sanjarja i ufanje.

Četiri vure je ovak hodil dok je na kraj šume došel. Sad se je već i mesec za bregu spuščal ter je nastala temna noć. Štefan je putoval sve dalje i dalje, on je išel mimo poljah i črez livade, u na pol temno-noći je i videl iz daleka krov i turnice od nekog starog grada, na širokoj cesti je i kroz selo putoval, zdaleka opet je čul pse lajati, došel je opet na senokoše i konačno opet u šumu. Sad je već bil truden te si sedne pod

jednu bukvu onako senjajući zapre oči i zaspi.

Dakako, da je vu snu našel črnu ružu. Z huškajuć se prigne, da ju vtrgne, ali kad ju je vtrgnuti hotel, postavi se na jedankrat orijaš Pukel s krvavom sulicom pred njega, zamahne s njom na njega, a Štefan se prebudi. Začudjeno ogleda se okolo. Takovu šumu, kak jedva, još nikada nije videl. On je poznal samo onu šumicu, koja je njegovo jezero obkolivala, gde je zemeleski gospon v lov hodil, a on pogonićem put kazal, i črez koju je malo prešil išel. Ali ova sad je bila ogromna šuma, puna velikog drvetja, silni hrasti i bukve su se tu u vis dizale, a čvase neprolazno šikarje. Sunce je već počelo pomali izhadjati, a traki njezini su med divljem rosnog travu i cvetućem divljim ružam, još lepšu farbu davali, nego je izbilja vu naravi. Svake farbe metulji su prhali od ruže do ruke. Kaplje od rose, su se zrcalile kakti drago kamenec. Na vrhuncu drvetja je pope val drozd, a u šikarju slavuji.

Trojačka nedelja!

Štefan si je ribal oči, te je začudjenjem okolo gledal. Njegovo srce počme najedenkrat žesoko tuć; vu jednoj velikoj šumi cvete črna ruža, je stara mama rekla a koja šuma bi mogla veća i lepša biti ove? Je, je, on je došel na cilj, on je pravi put našel, on je svoju sreću vu snu postigel. Sid začuje korake se približavati, izmedju šikarja se jeden stari, serom braćom, muž pokaže, za jeden hip mladiču preatane srce tući, ali najedenkrat se skup pobere i zapita sterc: Nisi li ti črnu ružu videl?

Dakako da jesem! odgovori sterc i pokaže batinom prek svog ramena nazad. Samo idi ovud jednako, za kratak čas dojdeš do križoputja, tam zakreni na levo, zatim idi po onom putu jednako i već zdaleka ju buz poleg jedne grabe videl.

Bog plati! odgovori Štefan i hitro odide po naznačenom nu putu. Sada dojde do križoputja i obrne tu on na levo. Vatrneni oči pogledava na okolo, sad se put malo vijuga i on najedenkrat zastaviti svoje korake, do vuh mu dopru miho plačući glasi. Pomalo okrene za jeden cvatući grm i opazi poleg grabe, jednu mladu devojku sedeti. Prosta i siromaška odeča je pokrvala njezino nježno u mladosti cvatuće telo, kakti črni val su joj se njezini črni lasi spuščali po pleći, lice joj se bilo u obodne ruke skrite, i pod hliktanjem su joj se vuzka pluća, iz kojih je rubaća malo zpuzila, stepala.

Kaj je tebi devojka? pita; ona metne ruke od obraza i pokaže mu svoje ljubežno, ali neizrecivo tužno lice, črlene vustnice a dva oka kak dve črešnje ali črne črešnje. Ona ga je gledala s dugim nemim pogledom jedno vreme, zatim metne ruke pred obraz i počme se znović plakati:

Moj stec je već dugo mrtev, a vćera su mi i dragu mamu zakopali, sad neimam već nikoga, sad sam sama . . . sama . . .

Štefanove oči su se napunile suzami, on hiti putničku batinu na travu, sedne si doli k plačući i počme ju bratviti. Među govorum joj veli, da da on bi ravnić znal za jeden dom, za nju prićme joj pripovedati od lepog jezera, od lepe, na okolo, šumice, i od prijazne kućice njegovih roditeljah. Ona je vu njega, na prvi pogled, poveroval, njegov glas je tako toplo i srdačno zvonil, a kad nu je stoprv baš prav vu njegove reči slušala, rado je trpel, da joj je on jednu ruku na rame metnal, a drugom ju po licu gladil. Kada ju je opet za njezinu pokojnu mamu pričel izpitavati i ona se na novo stiha počela plakati, pritegne ju nježno

na svoja prsa, kušne joj čelo i drhćuće ustnice kušne joj opet . . . opet . . . opet. I to tu mu se je činilo sladje od meda a u srceu je bil ves blažen. Pri tom se je zmislil na reči svoje stare mame, zatim ju još bolje prigrlil i začme se od veselja plakati. Sad ju poznam, poznam ljubav . . . a stara mama ima pravo, ona je najlepše i najbolje sladje od meda a toplije od sunca! Ljubav me je zavzela, jer sam išel črnu ružu iskat.

Črnu ružu? progovori devojka, i pogleda suznima očima k njemu gore. Em to sam ja! Moja mati me je nazivala Ruža a kajti su moji lasi tako črni, zovu me svi črnom Ružom!

On ju začudjeno z velikime oči pogleda, zahušće ves pun sreće i zagrlil ju strastveno oberučke.

Hodi! Hodi! moja črna Ružica, hodi, putujmo k našem domu! Ako si i zgubila svojega pravoga oca i pravu mater, vu našoj kućici, poleg jezera, buš opet oca i mater našla.

Za ruke se držeći, stupali su kroz zelenu protuletnu šumu, prama kućici ribarskoj a prvu nedelju za tim obavljaj je u iz drvenja načinjenoj kapelici, Pater Faustin, crkveni obred, venčal je Štefana sa črnom Ružom.

(Konec.)

Emanuel Kollay.

KAJ JE NOVOGA?

Anarkhišti.

Vu Ameriki još nemiruju pogibeljni anarkhišti, od kojih smo većkrat v našem listu pisali. V Chicago došli su policisti na trag velike vrote, zbot koje počeli su stvar izskavati. Priezitali su hiže vnojih dvojbenih ljudih, p i čem nešli su dvanaest dinamitnih bombah i drugoga oružja. Sreća jim je poslužila, ar su i vodju ove anarkhištike bande vložili. Pri iztragi skazalo se, da su hoteli sudbene urede, vise javnih stanjah i nekoja uredništva novinah vu zrak spustiti.

Samoubojstvo deteta.

Vu Gyorku leglo se je ovih danov jedno 12 let staro dete svojevoino pred nedaleko dolazeći vlak, hoteti ovak življenje si vzeti. Na sreću opazil je to ma ine voditelj i još vu dobri čas mašinu obustavil. Jeli je ov bil sđvojen, ili pak prevzetan, svikak da je žilostno svedočanstvo mladosti svojoj. Dečaka toga odpelali su k njegovim roditeljem, gde mu bude mama brčasa dala cukerlice za mitu, da drugiput te bedarije nenapravi.

Srditost žene.

Poznato je, kakva je srditost žene, kada se s kim a osobito sa svojim mužom kaj posvadi. Jedna kić sđvojno, druga se strahotno plaš, treća si lasi skube, četvrta se na tla meće i javće u gde koja i muž dobro naklopa. Čisto drugač je napravila jedna vu Frankfurtu. Ova posvadila se je sa svojim mužem i vu takovu srd tost došla, da je odprla oblaka ter iz drugoga štoka v sđritosti svojoj na vuzica skočila. Oj presrećni muž, koj takovu gđjovnu pajaščicu imal!

Miši.

Mala je živinica miš, nu ako se taj mali stvor boži jako pomući, onda more človeku na jako veliku škodu i kvar biti. Pri hiži sve spregrize ladice, škrinje, rubje, brane itd. a na polju vništi setve do čuda. Ovak čujemo glas, da su se miši vu Australiji tak pomučali, da su si pomeince vu mestu Omeraban i Coolah sve hiže tak zavzeli, da s sromišnomu stanovni tvu veliki del hrane vništili, pojeli. Tak su tu prevzetni, da su već na